

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetско ljudstvo.

Izhaja trikrat na mesec.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravištvo lista je v „Narodni tis-
karni“ v Tavčar-jevi hiši „Hotel Europa.“

Na pomoč!

Visoka c. k. kranjska deželna vlada je dovolila, da se smejo po vsej deželi nabirati milodari za nesrečne iz Turčije na avstrijska tla pribegle rodbine. Ustanovil se je tedaj v Ljubljani podpisani odbor, da sprejme darove in odpravlja na mesto, kjer je najsilnejša potreba.

Slovenci! Naši jugoslovanski bratje bijejo krvav boj za „krst častni in slobodo zlato“. Svoje rodbine, žene, otroke in starčke pak so spravili na avstrijska tla, da jih rešijo pred turško silo in divjostjo. Tudi mnogo ranjencev so uže prenesli iz Bosne in Hercegovine v sosednjo granico in Dalmacijo. Treba je tedaj vsestranske pomoči, treba je denarjev, stare obleke, platnine in šarpije (cufanja) itd. Pomagajmo torej vsak po svojih močéh!

Milodare sprejema odbor in uredništva slovenskih časnikov; poslana darila se bodo po časnikih izkazala.

Ljubljanski podpiralni odbor:

J. N. Horak, predsednik. Dr. J. Vošnjak, denarničar. Dr. Karel Bleiweis, Franjo Drašler, J. Jurčič, Vaso Petričič, Franjo Potočnik, Josip Regali, Pavel Skale, dr. V. Zarnik.

Odbor bosniških vstašev

je proglasil oklic vsem prijateljem narodnega oslobodenja, v katerem opisuje strašne muke krščanskih Slavjanov pod jarmom stambulskih krvopivcev in poturčencev. Glasi se

takole: „Zdaj je prišel povoljni čas, da se narod vzdigne in oslobodi.“

Povsod narod vstaja s krampom in matiko proti oboroženemu in zatirajočemu krvoželjnemu Turku.

Povsod se vidi volja in navdušenje bojevati se za pravico in slobodo našo.

Ali lačen proti nasitenemu, neoborožen proti oboroženemu in neorganiziran proti organiziranemu ne more dolgo vzdržati niti obstati, tem manje, ker borilec za soboj čuje tužni jok gladnih mater; revnih otrok, onemoglih starcev in jokajočih žen, katerih deset tisoč v gozdih in zunaj otočanske granice trpi pomanjkanje.

Tak je naš položaj, in tak položaj naroda in njegovih vstajnikov lahko more nemile in nesrečne nasledke imeti. In kdo bode takrat odgovoren za tolike izgube narodnega imetka, katerega zatiralci pobero in zapalijo ter za toliko preliivanja krvi? Nikdo drug, nego ljudstvo samo in zastopniki srbske in hrvatske zemlje.

„Kiv nije voda, muka nije pjesma, vrieme nije šala.“

Bosniškim ustašem potreba je: orožja, municije, topov, izurjenih in praktičnih vodjev, in sploh vsake pomoči ravne tako, kakor človeku sape za dihanje, in kakor rasti dobrega dežja za napredovanje.

Glas topov bil bi pri nas glas strahu za Turke, a glas tolažbe in rešitve za vstaše.

Hitro preskrbeti vstaše s potrebnim, se pravi, dati jim življenje in osnovati močen temelj narodnemu oslobodenju in srečnemu življenju.

Zanemarjenje, odlašanje in izgovarjanje na drugega, je toliko, kakor da bi šli Turkom na roko, da zaduše vstanek in nam nalože še večja bremena.

Radi tega in v imenu važnega narodnega podvzvetja, pozivljamo vse iskrene prijatelje ljudskega oslobodenja, da v vsakem mestu in mesticu, v vsakej vasi in naselku, vsih srbskih in hrvatskih pokrajim, urede odbore in pododbore za nabiro dobrovoljnih doneskov namreč: denarje, žita, odeje in drugih potrebnih stvari, katere je treba hitro zlasti pribeglim ljudem v Slavoniji in Hrvatski poslati. (Do sedaj je v te kraje več ko 30.000 duš pribežalo.)

Ker je tedaj resnobno postalo in doraslo do poštenega vrhunca, naj se poprime zopet delo za predlog in za hitro pomoč svetega in velikega narodnega podvzvetja v Bosni in Hercegovini.

Hitro naprej na posel bratje in sestre! Glas občne naše domovine in slobode, glas poštenja in pravice, glas tužne preteklosti, sedanosti in lepše bodočnosti narodne kliče vas z močnim glasom na polje delovanja.

Pod Kazarom nad Motajicom 1875.

Odbor bosniških ustašev.

Domače stvari.

— (Intronizacija preč. g. knezoškofa ljubljanskega) dr. Janeza Zlatousta Pogačarja se je v nedeljo z veliko sijajnostjo v stolni cerkvi vršila. Po dovršenem cerkvenem obredu je bil slovesni obed za 160 gostov; na dvorišču pak je igrala vojaška godba. Pri cerkveni slavnosti je bilo 150 duhovnikov navzočnih.

— (G. dr. Razlag) je zapustil Ljubljano in se, kakor smo uže poročali, preselil v Brežice.

— (G. Henrik Turn,) dozdam e. kr. adjunkt, imenovan je za okrajnega sodnika v Šmarji pri Celji.

— (Učni minister) razglša določbe o notranji upravi ljudskih šol na Kranjskem in o varstvu zdravja v le-teh šolah.

— (Znani državni poslanec dr. Foregger), ki se je onidan v Laškem

trgu pred svojimi volilei sijajno blamiral, bode, kakor „T. P.“ poroča, jutri v Celji zopet debutiral s svojo politično modrostjo. Ali z večjim vspehom, ko prvokrat, se še ne vé.

— (Iz Trsta) se nam piše 31. avgusta: Tukaj se je z vladnim dovoljenjem ustanovil odbor za pobiranje milodarov za hercegovske v Avstrijo pribegle rodbine. Predsednik tega odbora je g. dr. Kačič. Nesrečnim pribeglim manjka posebno tudi obleke. Odbor tedaj prosi Slovence, naj bi nabirali stare obleke, čevlje, staro platneno robo, srajce itd. ter poslali v Trst pod adreso J. Milovčič, ki jih potem v Dalmacijo ekspedira. (Zlasti Slovence, ki so bližje Trsta, opozorujemo na to prošnjo tržaškega odbora. Ker je tudi iz Bosne uže nad 20.000 nesrečnih slavjanskih rodbin pribegnilo na avstrijska tla v granico, treba je tudi na te misliti. Ur.)

— (Iz Krškega) se nam piše 6. sept.: Po dolgem mirovanji je imelo včeraj tukajšnje pevsko društvo zopet enkrat izredno sejo. Sešli so se družabniki iz raznih krajev okolice. Vršila se je volitev novega odbora. Za predsednika po smrti žalibog prehitro umrlega g. dr. Bratkoviča, ki je kot ustanovitelj društva vedno vspešno deloval v korist taistega, bil je izvoljen tukajšnji odvetnik g. dr. Karol Koceli, energičen pa vnet narodnjak, ki bode gotovo društvu izvrstno predsedoval. Za podpredsednika blagajnika in tajnika je bil voljen državni poslanec, g. V. Pfeifer, znani požrtovalni rodoljub ter neustrašeni zastopnik dolenskih kmetov v državnem zboru; za pevovodja je izvoljen posestnik g. Šušteršič iz Vidma, izvrsten basist in izšolan pevovodja. Društveniki so veselo preživeli nedeljsko popoldne ter so se pozdravljali z napitnicami in razveseljevali z dobro ubranim petjem. Če sta se koncem dva gospoda iz privatnih razlogov nekoliko razgrela, — kar pa se ve da društvo ne zadeva, a vendar je želeti, da take nevsečnosti za vselej izostanejo — ker je bolj lahko podirati, nego zidati. Kot nov ud je pristopil društvu g. Jerman, izvrsten tenorist, tudi

Ljubljancanom iz čitalnice dobro znan. Želeti bi bilo, da si društvo pridobi še mnogo močij, ter tako izvrstno napreduje v vsakem obziru.

— (Iz Orehka) na Notranjskem se nam piše: Večkrat se je uže kmetom nasvetovalo, da naj polje in senožeti z sadnjim drevjem nasadijo. Ta nasvet je več kmetov v občinah postojnskega okraja sprejelo. Posebno v ti zadevi gospod Doleneč, veliki posestnik iz Orehka blizu Postojne tukajšnjim kmetom lep izgled daje. Vidi se tukaj veliko lepih z češpljem nasajenih verst po polju in senožetih, katere so letos tako rodile, da se veje zaradi obilnega češpljevega sadja hočejo lomiti. More se upati, da bo sama vas Orehek imela okoli 1000 centov češpelj. Opozoruje se toraj, da naj se tisti, kateri s češpljami kupčevati žele, na občine postojnskega okraja obrniti blagovolijo. Ako se pomisli, kako malo truda odgojevanje sadnega drevja stane in kaki dobiček taisto kmetu daje, se res more prav toplo g. učiteljem na deželi priporočati, da naj spodbujujejo kmete do sadjereje. Posebno se pa priporoča tistim g. učiteljem, kateri so v kmetijski tečaj (kurs) poslani bili, kjer so si lepe nauke v kmetijstvu in sadjoreji pridobili, da naj ne obderže v kmetijski šoli zadobljene nauke le za-se, temuč naj se prizadevajo za taistimi kmetu k boljšemu stanu pripomoči.

— (Imenovanja.) Sodski adjunkt g. J. Martinak je prestavljen iz Žušenberka v Metliko, sodn. adjunkt g. Jurij Strucelj pride iz Zatičine v Novomesto, in avskultant Leopold Žužek za sodskega adjunkta v Žušenberk.

— (Umrli) je v Kranji obče znani penz. magistratni svetovalec, nekđaj županov namestnik in deželni poslanec, Janez Gutmann.

— (Iz Solkana) se nam piše: Družba narodnih fantov namerava pri nas napraviti še ta mesec narodni ples. Vstopnina, katera se bode pri plesu dobila, bode namenjena za uboge sirote v Hercegovini.

— (Volkovi.) Iz Borovnice se nam piše 7. septembra: Jakob Srednji iz Zavrha pri Borovnici je predvčerajšnjem 1 mladega

volka vstrelil, sinoči 6. septembra je pa ravno taisti 2 mlada volka na en strel ubil in tretjega ranil, kjer so trije vkup hodili.

— (Iz Gorice) se nam piše: Nedeljo v jutro se je v javnem goriškem vrtu obesil neki bivši strežaj umrlega bogataša Rivoltterra v Trstu, kateri mu je bil v oporoki zapustil 8000 gold. S tem denarom je „fidel“ živel, a ko mu je vse pošlo, prišel je v Gorico, in raje, ko da bi si poštene službe poiskal, kupel je za ostale mu novce vrv in se v lepem logu javnega vrta — obesil.

— (Difteritis) je pri Dobravi uže osem tednov. Naznanjena je uže pred 8 tedni c. kr. okrajnemu glavarstvu, a nič ne zgodilo, nobenega okrajnega zdravnika nij bilo zunaj. G. Weiglein, sedaj vodja c. kr. okr. glavarstva pač zna po Vestenekovo agitirati „poštenjaško“ a la slavne volitve v kranj. trgovinsko zbornico, ali delati kjer gre za ljudski blagor ne zna ali neče?

— (Iz Babinec na Slovenskem Štajerskem) se piše „Slov. Gosp.“: „Človek nikdar ne vé, kde ga nesreča čaka. Tako je bila neka 21letna deklica hudo poškodovana dne 21. avgusta pri parnej mlatilnici na Cvenu. Mašina njej je zgrabila desno nogo, ter celo zdrobila in pri členu odtrgala. Siroto so takoj odpeljali v Ljutomer v bolnišnico, kder je po veliki bolečini čez 2 dni umrla. Pri mlatilnicah se mora dobro paziti, da se ne zgodi kaka nesreča. — Nekaj dnij poprej se je iz Stročjevesi kmet Kreft peljal iz mlina. Hoteč stopiti iz voza, pade tako nesrečno, da mu je kolo željust zdrobilo. — V noči od 27.—28. avg. se je vnel ogenj v Muti, ter je kmetu Rajhu upepelil gospodarska poslopja, ki so bila še le pred 2 letoma pozidana.

— (Iz Vitanja) na štajersko-ogerski meji se nam piše 4. sept.: „Slov. Gospodar“ prinesel je 5. avgusta l. l. iz Središča dopis v katerem dopisnik poroča o necem pretepu na Ogerskem blizu štajerske meje. Dopisnik piše mej ostalim: „po krščansko so se ljudje pri božji službi obnašali. Tudi po poldne pred blagoslovom je vse mirno bilo. Nenadoma po blagoslovu pa prihrupi nek „divjak“ iz

občine Vitanjske, Bolfanske fare.“ To poročilo nij resnično, kajti dne 35. julija, ko se je omenjeni pretep vršil, nij bilo na Preseki blagoslova. Tudi v „Slov. Gospodarji“ omenjeni „divjak“ nij iz občine Vitanjske, temveč iz sosodne vasi Vodranec doma. Bodi nam tedaj dovoljeno bolj istinito o celej stvari poročati. Na proščenjih, kder se štajerski in ogerski fantje shajajo, gode se pogostem pretepi. Ogerski fantje so navadno tepeni, ali prepir dostikrat sami prouzročujejo. Tudi takrat vnel se je med njimi prepir in „gospo latariuš“ (bilježnik) iz Štrigove, ki je kakor je sam pripovedal, kot madjarska kri večkrat bil pri enakih pretepih, in ki je istega dne bil v neki drugi krčmi tepen in vsled tega iz službe izpoden, hotel je posredovati ter je v ta namen svojo batino, vzdignovši začel mlatiti. Štajerski fantje to vidivši so ga zapodili. Vsi so počeli po tem v križ tepsti se in pri tej priložnosti dobila je neka žena iz Središča po glavi udarec, a ne ve se od koga. Želeti bi bilo, da ženske pri enakih okoliščinah ne bi zijale prodajalc: jena radovednost jo je kanzovala. Istuna je, da se je najmočnejši pri tem pretepu najbolj obnašal. Baneč svoje zemljake je jeze vnet udrihal po vseh, ki so prišli v njegovo področje! „Sedaj pristopijo navzoči in hudodelca tako zmlatijo, da mu nij bilo moč več vstati.“ — Kdo ga je tako zmlatil? Dopisnik iz Središča, nij hotel izjaviti, da so bili iz Središča, ki so se ga lotili. No namlatili so ga, res je, ali ne tako, kakor so mislili, ker po kratih dneh je „divjak“ šel zopet na delo in vedno dela za dva onih mlatilcev iz Središča.

— (V Tolmačevem) je predsinočnjem umrla neka mlada ženska na porodu dvojčkov. Uzrok temu je bil, ker jej je pomagala neizučena babica in zdravnika nijso poklicali ob pravem času.

— (Srečen strel.) Iz Gornjega grada se nam piše: V četrtek 2. t. m. je tukajšnji lovec g. Mächtig, bivši župan, povabljen na lov od tukajšnjega graščinskega oskrbnika, ki je za pojedino novoimenovanega ljubljanskega g. knezoškofa divjine nastreljati imel,

v jednom strelu tri zverine, in sicer dva mlada srnaka in eno srno na jeden mah do mrtvega ustrelil. Bilo je kakih 45 dobrih stopinj oddaljen, ko je ustrelil.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Črez **zbor ustavovercev** v Novem Tešinu na Moravskem zabavljajo sedaj uže Nemci sami. Tako piše „N. Fr. Pr.“ da tak zbor ne velja nič, ki hoče le volilce kaptivirati, mesto da bi želje in težnje volilcev izrazil. Iz vsega je razvidno, da je naredil zbor popolen fiasko.

Državni zbor **ogerski** je verificiral izvolitev 394 poslancev, šestero volitv se je ovrglo, proti 15 so vloženi bili protesti. Predsednik Giczzy je omenil, da je odbor volitev hrvaških poslancev verificiral, da je pa ob enem opomnil, da naj se v prihodnje ne rabi v njihovih mandatih izraz „hrvaško-ogerski državni zbor“, ker je postavno le naslov „državni zbor dežel ogerske krone“ opravičen. Hrvat Živkovič je odgovoril na to, da je zgoraj omenjeni izraz uže od leta 1868 sem v navadi in da je popoloem pravičen. — V seji 4. septembra je zbor izvolil za podpredsednika Josipa Bano in Gaborja Varady-a. Mej zapisnikarji je tudi Hrvat Tombor. Odbor za denarništvo se je pomnožil na 21 poslancev. Kakor se čuje, bode Senyey v zboru tudi vnanjo politiko grofa Andrassy-a ostro kritikoval.

Vnanje države.

O položaju v **Srbiji** piše „Pol. Corr.“ „Iz Belgrada nam naznanjajo, da se vrlo živahno vrše razprave s Crnogoro, o vzajemnem postopanju in delovanju v hercegovinsko-bosniškem vprašanju. To so razprave najnovejšega časa, ker sti si vladi v Belgradu in v Cetinji do najnovejšega časa zelo rezervirano nasproti stali. Kako to, o tem se je uže mnogo govorilo, zato se nij posebno na to oziralo. Trdi se za gotovo, da odkar stoji Ristić na čelu vnanjih srbskih zadev, je mnogo dosedanjih srbskih bojaznij proti ugodnej zavezi s Crnogoro izginilo, in da nij dvoma, da se bode Srbija z Crnogoro naposled popolnem sporazumela. Manje sangvinični glasovi v Belgradu so prepričani, da še nikdar pri nobenej priliki nij bilo tako teško, razna mišljenja Srbije in Črnogore priversti v eno pot. Dalje poroča „Pol. Korr.“ da se poslednje dni Sr-

bija silno oborožuje. V arsenalu topčiderskem se baterije pripravljajo. Vojni minister je vsled pritiskanja skupščine bosniški deputaciji izročil zaželeno orožje.

V **Carigradu** je imel te dni avstrijski poslanec grof Zichy avdijenco pri sultanu, o kateri turški listi molče, ker baje sultanu, nij govoril preveč prijetnih reči. Kar zadeva izbarkanje turških vojakov v Kleku, je grof Zichy sultanu izjavil, da dobro vredjene domače zadeve Avstriji pač dopuščajo, da dopusti turškemu vojakom maširati črez Klek, da ji pa ne dopušča ozir na avstrijske Slované, da bi jih pustila tudi črez dalmatinsko zemljo. — Turško vlado je zelo vzanemirila vest, da je 3000 Srbov udarilo v Bosno, kder so pri Novembazaru razdrli vso zvezo s Carigradom. Turki se tudi zelo boje, da bo Srbija vsak hip stopila v akcijo in da bo Crnagora začela vojsko. Turčija se hoče pripravljati na boj, a to ji gre sila teško, ker so sultan in njegovi velikaši uže zdavnaj s svojimi haremi porabili denar poslednjih posojil, in je imela Turčija vrhu tega 1. sept. plačati Angležem 30 milijonov goldinarjev. Take so turške reforme!

Server paša in ž njim poslaniki tujih vlad so imeli iti te dni v Mostar. Toda o tem so malo kaj več čuje, ker vstaši nijso več tako neumni, da bi vrjeli Turkom in terjajo popolno neodvisnost od Turkov, katere jim pa poslaniki ne morejo obljubiti. Zato vstaši tudi nijso nikogar izvolili, da bi se s Turki pogajal in rzsodil bo meč, česar se pa vstašem po nikakem nij bati, kakor sedaj reči stoje.

V **Srbiji** se je po mnogih zaprekah 31. avgusta zvečer ustanovilo novo ministerstvo tako-le: predsednik Stevča, notranje zadeve Gruič, vnanje Ristič, pravosodje Radivoj Mihaljevič, vojno-polkovnik Tihomir Nikolič, denarništvo državni tajnik Jovanovič, bogočastje Stojan Boskovič. Ker so v novem ministerstvu energični možje, bode v kratkem kaj odločilnega storilo.

Vsi članovi skupščine so se baje mej soboj izrekli za boj. Srbska vojska gre na mejo. Na bosniški meji gore gozdi, zažgani od Turkov. V Albaniji se zbirajo v gorah oboroženi vstaši. Iz Užice se poroča, da se je pop Žarko ustavil mej Skadrom in Prizrenom, da ubrani uhod Turkom, ki so se izbarkali v Baru.

Italijanski listi pišejo zelo simpatično o hercegovinskem vstanku. Italija

pošilja ne le denar, nego tudi bojnike vstašem v pomoč, kar je tem več vredno, ker so se pred malo časom v Dalmaciji nekateri italijanissimi proti Slovanom rogovilili. — Na Siciliji je sedaj zopet mir.

Stari **italijanski** patrijot Garibaldi je v posebnem pismu objavil svoje simpatije za ustaše. V Milanu se zbira legija starih Garibaldijevih junakov, ki pojde vstašem na pomoč. Vlada sedaj še čaka, a pozorno spremlja dogodjaje na balkanskem polnotoku. Udeležila se je tudi posredovanja drugih vlad ker dobro ve, da bi prevrat na vzhodu za Italijo lahko postal velike važnosti, a nečo se kompromitirati. Italiji nij na tem ležeče, da bi še pridobila ljudij. A ona upa, da se bode s padcem Turkov zopet izboljšala ondi trgovina, ter da bo imela Italija od nje zopet ono korist, kakor jo je imela v srednjem veku. Zarad tega si vlada na vso moč prizadeva, da bi izboljšala svoja pristanišča na jadranskem morji, ter sklenila z državami na dolnji Donavi trgovinske pogodbe.

Pruska vlada je škofu Martinu iz Paderborna vzela vse državljanske pravice. Bil je uže 5. januarja po obsodbi iz službe dejan, pa je še dalje oskrboval svoje opravila. Vlada mu je določila prebivališče v Vezelu, a on ga je 4. avgusta brez dovoljenja pruske vlade zapustil. Vsled tega je vlada proti njemu poslužila postave od 4. maja 1874, ki daje gosposkam pravico, z odstavljenimi duhovni tako ravnati.

Karlistom na **Španjskem** bije poslednja ura. Dorregaray, ki je bil s poslednjimi 1000 pešci in 100 konjiki v Kataloniji, se nij mogel umakniti v Navaro, ker mu je general Jovellar vrgel nasproti dve diviziji v Tofallo. Dorregaray je prestopil na to francosko mejo, kder so Francozi razorožili 150 mož in 40 oficirjev. Z ostalimi je Dorregaray pobegnil čez gore v Navaro. Ob biskajskem zalivu pa bombardira admiral Polo poslednja zavetja Karlistov.

Vstane v Hercegovini in Bosni.

Iz Sptjeta, 2. septembra ob 6. uri zvečer. [Izv. telegram „Slov. Narodu.“] V bitki pri Nevesinji so ustaši sijajno povse zmagali. Nevesinje gori. Osvojili so tri trdnjave, odbili naval 1500 Turkov, kateri so trdnjavam na pomoč prišli. 200 (?) mrtvih, 80 ranjenih, mnogo ujetih Turkov. Ustaši so dobili 30 konjev, 100 pušek. Nikšič je obkoljen.

Govorica gre, da je Črnagora uže napovedala vojsko.

Ustaši bijejo po vsej liniji ljut in krvav boj s Turčinom. Naš dopisnik iz Spljeta nam poroča (glej telegram), da so v bitki pri Nevesinji sijajno zmagali nad turško vojsko, ter jo v beg pognali. Pri Nevesinji so se precej iz početka ustaši utaborili. Tu se križajo poti na vse kraje Hercegovine, od Mostara do Nikšiča, iz Bosne skozi Hercegovino v Trebinje, iz Serajeva proti Črnigori. Nevesinje je tedaj imenitno strateško mesto. Turkom mora vse biti ležeče na tem, da si odprejo cesto čez nevesinjsko planjavo. Uže trikrat so napadali ustaše, pa se vselej morali umakniti s krvavimi glavami.

Drugi boj se bje 20 ur od Nevesinja proti jugu okoli Nikšiča prav na črnogorski meji. Tudi tukaj ustaši napredujejo. Nikšič je stara trdnjava s precej močno turško posadko. Okolo Nikšiča je po vrhovih več ko 20 malih trdnjav, katere so ustaši večidel uže vzeli. Zdaj oblegujejo trdnjavo samo. Ako Črnagora boj napove in ustašem pošlje nekaj kanonov, potem utegne Nikšič kmalu priti v oblast ustašev.

Manj srečno so se bojevali ustaši na tretjem bojišču okoli Trebinja. Tukaj so bili ustaši iz južne Hercegovine, katerim so se pridružili prostovoljci prihiteči iz raznih slovanskih krajev. Odtod je naš hrabri junak Miroslav Hubmajer z eno četo prostovoljcev udaril proti trdnjavi Drieno blizu avstrijske meje. Oblegal je trdnjavo; ker se nij udala, skušal je, kakor se bere v poročilu „N. W. Tagbl.“ z dinamitom razrušiti trdnjavo, kar se mu pa nij posrečilo. Potem se je pa vrnil proti Trebinju, menda vsled vesti da turška vojska pri Kleku izbarkana, maršira na Trebinje, kamor je Derviš-paša tudi iz Mostara poslal več 1000 mož, da osvobode Trebinje. Poveljnik ustašev v tem kraji, Ljubobratič je v tem z drugimi vodji bil odšel v samostan Kosierevo

k posvetovanju. Ustaši tedaj niso imeli svojih vodjev in so se pred turško premočjo udmaknili od Trebinja proti Zubcem. V samostanu Duže pa je ostal Hubmajer s svojo četo in se branil proti navalu štirih turških bataljonov. Od tega boja dozdej še nemamo pravih poročil; samo to vemo iz turških virov, da so Turki Duže posedli in da so tudi ti ustaši se odmaknili v Zubce. Ta boj se je vršil v nedeljo 30. avgusta.

Zubci so mesto in kraj mej Dalmacijo in Črnogoro. Tu je domovina Luke Vukaloviča in slavnih junakov, ki so od leta 1852 do 1862 se bojevali proti celi turški armadi. Tukaj je l. 1857, ko so vstaši po celi Hercegovini od turške armade bili pobiti, Luka Vukalovič zbiral Zubčane in s 1000 mož udaril proti Trebinji. Pri samostanu Duže se je 21. maja 1857 vnel krvavi boj, v katerem so zmagali ustaši in turško vojsko gnali do Trebinja. Tačas je hitel Ljubobratič, ki je ravno dovršil svoje študije, v domovino in se Vukaloviču pridružil, katerega zvesti tovariš je ostal do pomirjenja Hercegovine l. 1862. Tudi zdaj so se ustaši umaknili v Zubce in Ljubobratič zbira na novo svoje čete, da zopet udari na Trebinje.

Iz Mostara se piše „Nar. Listu“: Tukajšni avstrijski konzul je Nemeč, pa i on brani Turke, a je velik neprijatelj vsega, kar je slavjansko. Vsaki dan po ulicah mostarskih kri teče, pa nikdo ne sme reči, čegava je ta kri. Kleti derviš Paša je poslal do Stolca veliko množstvo vojske in pride sam v Stolac, kamor hoče tudi konzul. V tem da bi se prijaznega skazal turški vladi, je avstrijski konzul v Mostarn sklical odličneje kristjanske mestnjane, pa jih činom silil podpisati neko izjavo, v koji oni izrekajo, da so vsi v najboljših odnošajih s Turčinom i tursko vlado, da so vsi verni vladi itd. — Neverjetno bi se človeku zdelo da more kaj tacega storiti a v s t r i j s k i konzul, zastopnik države, katere prebivalci so po večini Slovani, ki imajo najgorkejšo simpatije do svojih od turštva mučenih bra-

tov, ko bi ne vedli, da vodi vnanjo avstrijsko politiko Madjar Andrasy, notranja pa škili — kam? toga nam zabrani povedati državni pravdnik.

Iz Zagreba 30. avg. Do danes je 21.600 kristijanov iz Bosne v vojaško krajino pribežalo; nastanjeni so začasno v bližnjih vaseh. Vsa bosniška zemlja od hribov do Une in Save je od kristijanov zapuščena in po Turkih spaljena. Kdor se je mogel rešiti, pobegnil je v gore ali pa čez mejo. Od Bihaća vzdolž Une in Save do Bače na izlivu Drine je meja od Turkov močno zasedena, ravno tako na avstrijski strani, da se fanatičnim turškim brezrednim vojakom prestop ubrani. Telegrafična zveza mej Sarajevim, Sjenico in Novopazarjem je pretrgana. O odpovedi kneza Milana in imenovanju Nikolaja za vesoljnega vodja se tu še nič ne ve.

Iz Spljeta 5. septembra. [Izv. telegram „Slov. Narodu.“] Ustaši so vzeli Ljubinje; padlo je v tej bitki 20 Turkov. Dobili so 2000 glav živine. — Žarko je zagnal Turke od Lime v Mokro goro.

Ustaši so vzeli Ljubinje in pri tej priliki dobili 2000 glav živine, dobro za provijant. Ljubinje leži na cesti, ki vodi od trdnjave Stolca do Trebinja. Vstanka tedaj še nij konca, kakor hočejo svetu dokazati turkofilski listi, mej njimi najnesramnejši „N. Fr. Pr.“ Tudi ob srbski meji se prikazuje vedno nove čete ustašev tako, da so Turki povsod vznemirjeni. V Bosni se bodo kmalu imenitne stvari dogodile.

Turki zbirajo, kakor poroča „N. Fr. Pr.“, svojo vojsko pri Nišu blizu južne srbske meje. Tam hočejo v utrjenem taboru 40.000 mož nabrati, da strahujejo Srbijo. Komandant je uže imenovan. V tem se tudi Srbija oborožuje in na meji zbira svojo vojsko. Da bi le srbska vlada predolgo ne odlašala, ako misli udariti na Turka, kajti vsak dan kasneje je koristno za Turčijo, ker potem lože več trum iz Azije v Evropo vrže.

Iz Kostanjice na bosniški meji se nam piše 3. septembra: V naglici vam kratko poročam o svojem potovanju do turške meje. Na potu od Siska do Kostanjice smo srečali dosti nesrečnih bosniških rodbin, dalje cele čete Bošnjakov, vrlih za svojo domovino navdušenih junakov. Povsod je živo in navdušenost velika. Po Uni smo videli plavati odsekane glave in mrtva trupla starčev, žen in otrok, žalostno spričevalo turške divjosti. Da le Evrope nij sram, v svoji sredi trpeti tako zdivjanega roda, kakor je turški.

Iz Spljeta 7. septembra. [Izv. telegram „Slov. Narodu.“] Črna gora začne gotovo najdalje v 10 dneh boj. Senator Plamenac je došel z včerajšnjim parobrodom sem, ter gre na Dunaj, kjer ostane nekoliko ur, da pride do 16. sept. zopet v Cetinje. Črnogorska artilerija je uže na meji, vojska je sklicana.

V Bosni je zopet na več krajih vstaneč počil. Turki obdolžujejo Srbe v kneževini, da samo oni predirajo na Turško in mir kale; domače ljudstvo pak je mirno. No če Turki vsacega kristijana, ki se jim le malo sumljiv zdi, zakoljejo, ženske, otroke in starčke umore, žgejo in ropajo, potem lahko vlada smrtna tihota. V malo dneh pa se bodo Turki prepričali, da je vsaka sila le do vremena.

Iz Kostanjice poroča dopisnik hrvatskemu „Obzoru“, da je bihački mutašerif (turški oblastnik) najodličnejše krščanske trgovce iz Banjaloke in Predora povezati dal, ter nje na ketini z rinko okolo vratu po dnevu v Novi odpeljal. Iz Novoga jih je tiral v Bihač. Ti mučenci turške divjosti so Simon Metrinovič, Peter Vukič, Simon Bilajkič, Ivan Šesto, Hadži Peter, Radoslav Janeš, Simon Bera in Tit Stefanovič. Vsi tržijo z Avstrijo in imajo velik kredit. Turki v Predoru so hoteli najprej 30 krščanskih trgovcev posekati, toda

paša si je modro izmislil, da imajo ti še nekaj premoženja; za to jih hoče najpred izsleči in je potem kot puntarje zaprte držati, dokler ne poginejo v smradljivih bihačkih ječah. Turki so si izmislili izredno hudobijo, da pogubljajo kristijane. Z cirilico napišejo pismo ter ga pošljejo v gozd, gder se potem najde in služi kot priča proti kristijanom. V teh pismih se priporoča kmetom, da naj vstanejo, da pojde pomoč iz Srbije itd. Podpišejo pa na list najodličnejše kristijane, katere potem zgrabijo, rekoč: „Ubili smo vašega pismonosa, sedaj vas pobijemo“. Vsi ljudje bi izbežali iz Bosne, pa Turki tudi begoče sekajo. Vse to se je uže dostikrat prigodilo, potem se pa še govori o turških „reformah“. Kdo se smeje?

O vstanku prinaša dalje „Obzor“ sledeče brzobjavne vesti:

Staragradiška, 5. sept.: Vkljub vsem nezgodam in vednemu deževanju bojujejo se ustaši s Turki pri Prozora, Kozaru in Motajici. Okolo Gradaca in pri Biščah je nastal upor. Glasoviti beg Kulinović je poginil. Ustanek ne pojenjuje, kakor pišejo neki turški listi. Pravi in splošni upor začčenja se stoprv. Ustaši hočejo slobodo ali smrt.

Zadar, 5. sept. V sredo je potolkel Miličević pri Ljubinji 60 Turčinov, požgal 30 hiš, vzel 700 rogate živine, izgubil je pri tem 8 svojih ljudi.

Belgrad, 5. sept. Turčija zbira proti Srbiji 3 vojaške oddelke in sicer pri Nišu, na Kosovem polji in v stari Srbiji. Te trije oddelke hoče zmnožiti na 40.000 (!) mož (kedar jih bode imela Ur.) Vojni minister Hussein Avni paša pride okolo 18. septembra z velikim generalstabom iz Carigrada v Niš, kjer se mislijo Turki vtaboriti. (Bode pač ostal general brez armade! Ur.) Rumunija izjavila je tukaj, da hoče ostati nevtralna, ker nij oborožena. Rističev ministerstro nema prijatelj v Bukareštu in Ateni. (?)

Dunaj 4. sept. [Priv. tel. „Pol.“] Vnanji listi objavili so nek carigradski telegram, da se

vsled odhoda turških vojakov iz Sirije boje upora Maronitov. V Belgradu je splošno veselje radi dobrega vspeha vstašev na srb skobosenskej meji. V Berlinu se snuje komite za podpuro ustašev.

Cetinje 4. sept. Pri Diordjevi Stabovi (slavni samostan) in pri Beranih so bili hudi boji. Turki so izgubili 150 mrtvih in več ko 300 ranjencev. Ustaši so imeli 12 mrtvih in 26 ranjenih. Boji so nastali vsled tega, ker je turška posadka iz Beranov udarila, pri kateri priliki je več vasij z omenjenim samostanom vred pogorelo.

Zemlinskemu „Graničaru“ se piše iz Odese, da je tam nabral bolgarski vojvoda Filip 400 dobro oboroženih mož, s katerimi misli v Bolgarijo udariti in upor mej Bolgarji raznetiti.

Tržne cene

v Ljubljani 7. septembra t. l.

Pšenica 4 gld. 90 kr.; — rež 3 gld. 50 kr.; — ječmen 2 gld. 30 kr.; — oves 2 gld. 10 kr.; — ajda — gl. — kr.; — prosó 2 gld. 20 kr.; — koruza 3 gld. — kr.; krompir 1 gold. 60 kr.; — fižol 5 gld. — kr.; masla funt — gld. 52 kr.; — mast — gld. 48 kr.; — špeh frišen — gld. 40 kr.; — špeh povojen — gold. 42 kr.; jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 23 kr.; svinjsko meso, funt 27 kr. — sena cent 1 gld. 20 kr.; — slame cent 1 gld. 25 kr.; — drva trda 6 gold. 60 kr.; — mehka 4 gld. 80 kr.

Loterijne srečke.

Na Dunaji 4. septembra: 66. 62. 85. 23. 50.
V Gradcu 4. septembra: 77. 14. 78. 86. 25.

Hiša

z dotičnim posestvom je v Ormužu (Friedau) na spodnjem Štajeru pod lahko pogojno plačo na prodaj. Hiša obsega 4 izbe, čumnat, kuhinjo in pivnico; potem konjske, govejske in svinjske hleve, skedenj, parmo, listnjak itd. — Vsa stavba je zidana in z opeko pokrita.

K temu stanovanju se tudi lahko doda 10 plugov zemlje obstoječe v njivah, travnikih in nekaj gozda.

Povpraša in oglasi se naj pri gosp.

(1—3) **Frideriku Gesner-ju**
v Ormužu.